

Från idé till kapital

Entreprenörers finansierings-
möjligheter i Sverige

ENTREPRENÖRSKAPSFORUM

Från idé till kapital

Entreprenörers finansierings-
möjligheter i Sverige

Anders Broström (Red)
Cecilia Hermansson (Red)

Entreprenörskapsforum
Örebro universitet, 701 82 Örebro
E-post: info@entreprenorskapsforum.se

Författare: Anders Broström och Cecilia Hermansson (Red)
Form: Entreprenörskapsforum
ISBN: 978-91-89752-26-9
Tryck: Scandbook AB

Finansiering av utrikes föddas nyföretagande

Mats Hammarstedt*

6.1 Inledning

Ett framgångsrikt företagande bland utrikes födda har potential att bidra till förbättrad integration. År 2025 uppgår den utrikes födda befolkningen i Sverige till mer än 20 procent av den totala befolkningen. Över hälften av de utrikes födda i Sverige har sitt ursprung i länder utanför Europa. Integrationsproblemen på arbetsmarknaden är väl dokumenterade och framför allt har utrikes födda med bakgrund i länder i Mellanöstern och Afrika svårigheter att etablera sig som löneanställda.¹ Mot denna bakgrund har det framförts förhoppningar om att inträdet på arbetsmarknaden för utrikes födda ska underlättas genom att fler av dem startar och driver eget företag och dessutom anställer andra utrikes födda i sina företag.²

Forskningen kring utrikes föddas företagande och dess bestämningsfaktorer har vuxit i ett flertal länder under senare årtionden.³ I Sverige har företagandet bland utrikes födda belysts i en rad studier.⁴ Av dessa framkommer bland annat stora skillnader mellan olika grupper av utrikes födda, såväl i andelen företagare som i vilka branscher man driver företag. Det är exempelvis ett faktum att utrikes födda

* Författaren tackar för finansiellt stöd från Jan Wallander och Tom Hedelius stiftelse.

1. Se exempelvis Ek m.fl. (2024).

2. Att utrikes födda företagare anställer andra utrikes födda framgår exempelvis av Hammarstedt och Miao (2020).

3. För studier från USA, se exempelvis Borjas (1986), Yuengert (1995), Fairlie och Meyer (1996), Fairlie (1999), Hout och Rosen (2000), Fairlie och Robb (2007) och Robb och Fairlie (2009). För studier från Storbritannien, se exempelvis Clark och Drinkwater (2000), Clark (2015) och Clark m.fl. (2017). För en studie från Tyskland, se Constant och Zimmermann (2006).

4. Se exempelvis Hammarstedt (2001), Andersson och Hammarstedt (2015) och Andersson (2021).

från vissa länder i Mellanöstern oftare än andra driver eget företag och att de är överrepresenterade bland företagare inom handels- och servicesektorn.⁵

Det är väl känt att goda möjligheter till finansiering och tillgång till finansiellt kapital är av betydelse, såväl för en individs möjligheter att starta eget företag som för företagets möjligheter att expandera och överleva.⁶ Forskningen kring utrikes födda företagares tillgång till finansiellt kapital är dock tämligen begränsad. I USA har Cavalluzzo och Cavalluzzo (1998) och Blanchflower m.fl. (2003) visat att företagare med invandrarbakgrund löper högre sannolikhet att få avslag på låneansökningar i banker och dessutom får betala högre ränta på beviljade lån än inrikes födda företagare. En liknande studie genomfördes av Asiedu m.fl. (2012). Även i denna framkommer att företagare med invandrarbakgrund löper högre risk att få avslag på lån samt får betala högre ränta på beviljade lån än inrikes födda företagare i USA. Inte minst gäller detta för kvinnliga företagare med invandrarbakgrund.

I denna text sätter vi fokus på finansiering av utrikes föddas nyföretagande i Sverige. Vi inleder med att göra en översikt av företagandet bland utrikes födda. I denna presenteras hur andelen företagare bland utrikes födda utvecklats under senaste årtiondet, i vilka branscher de utrikes födda är aktiva som företagare samt in- och utflödet till och från företagande. Därefter presenteras resultat från två enkätstudier som kartlagt hur utrikes födda företagare i Sverige finansierar sitt företagande och vilka problem och hinder de möter när de söker finansiering. Båda studierna fokuserar på utrikes födda företagare med bakgrund i länder utanför Europa som är aktiva i bolagsformen enskild näringsverksamhet. I den första enkäten studerades företagare med ursprung utanför Europa som var aktiva i handels- eller servicesektorn. Deras enkätsvar jämfördes med svaren från inrikes födda företagare samt företagare födda i länder i Europa som var aktiva i samma sektorer. I den andra enkäten studerades kvinnliga företagare med bakgrund i Afrika eller Mellanöstern. I denna studie jämfördes enkätsvaren med svaren från inrikes födda kvinnliga företagare.

Studierna fokuserar på hur utrikes födda finansierar sitt företagande utifrån olika perspektiv. Den första studien, författad av Aldén och Hammarstedt (2014; 2016), inriktar sig mot såväl manliga som kvinnliga utrikes födda företagare aktiva

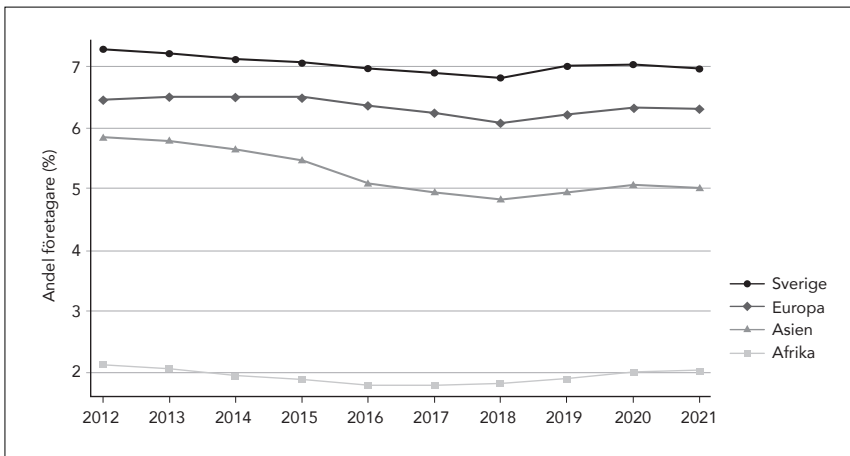
5. Detta framkommer bland annat i Andersson och Hammarstedt (2011), Aldén och Hammarstedt (2017) och Hammarstedt och Skedinger (2025).

6. Se exempelvis Blanchflower och Oswald (1998).

i handels- eller servicesektorn. Studien kartlägger hur utrikes födda finansierar sitt företagande och undersöker risken för att få nej på en låneansökan. Vidare studeras vilken ränta utrikes födda företagare får på en beviljad låneansökan. Den andra studien, författad av Aldén och Hammarstedt (2020), inriktar sig mot kvinnliga utrikes födda företagare och syftar till att kartlägga vilka finansieringskällor utrikes födda kvinnor använder sig av när de startar företag. I enkäten studeras i vilken utsträckning banklån och lån från familj, släkt och vänner utgör finansieringskällor för de kvinnliga företagarna.

6.2 Företagande bland utrikes födda

Figur 1 ger en bild av hur företagandet bland utrikes födda personer från olika regioner utvecklats under perioden 2012–21. I figuren presenteras andelen företagare som är aktiva i bolagsformerna aktieföretag eller enskild näringsverksamhet (i procent) i relation till den totala befolkningen i åldern 20–64 år i olika grupper av utrikes födda. I figuren inkluderas personer födda i Europa (utanför Sverige), Asien och Afrika samt inrikes födda.

Figur 1. Andelen företagare aktiva i aktieföretag eller enskild näringsverksamhet bland utrikes födda från olika regioner och inrikes födda (procent) i åldern 20–64 år 2012–21

Anm.: I figuren definieras individer som företagare om de varit aktiva som företagare i bolagsformen aktieföretag eller enskild näringsverksamhet det aktuella året och haft företagarinkomst som sin huvudsakliga inkomst. Inkomsten från företagande ska dessutom ha uppgått till minst 1 000 SEK det aktuella året. Andelen företagare är beräknad som antalet företagare i relation till total befolkning i åldern 20–64 år i respektive grupp.

Källa: Egna beräkningar.

Av figuren framkommer att medan andelen företagare bland inrikes födda uppgår till omkring sju procent under hela perioden är andelen utrikes födda företagare lägre. Bland utrikes födda med ursprung i länder i Asien uppgår andelen företagare till mellan fem och sex procent under den observerade perioden. Andelen företagare bland personer med ursprung i Afrika är avsevärt lägre och uppgår endast till omkring två procent.

Man bör komma ihåg att gruppen med ursprung i Asien är stor och omfattar många länder. Det är ett känt faktum att andelen företagare varierar mellan olika länder inom denna grupp. Exempelvis är andelen företagare bland personer med ursprung i vissa länder i Mellanöstern högre än andelen företagare bland personer med ursprung i länder i andra delar av Asien. Men även inom gruppen Mellanöstern finns skillnader. Av exempelvis Andersson och Hammarstedt (2011) och Aldén och Hammarstedt (2017) framkommer att andelen företagare är särskilt hög bland utrikes födda med ursprung i exempelvis Iran, Syrien och Libanon.

Tabell 1 belyser in- och utflödet till och från företagande bland utrikes födda och inrikes födda personer i åldern 20–55 år under perioden 2012–21. Siffrorna redovisar in- och utflödet till och från företagande i olika bolagsformer. Siffran 0,1 för inflöde till aktiebolag för personer med ursprung i Afrika innebär därför att av samtliga individer födda i Afrika som inte var företagare ett visst år blev 0,1 procent företagare i bolagsformen aktiebolag året därpå. Vidare ska siffran 14,6 för utflöde från aktiebolag för personer med ursprung i Afrika tolkas som att bland de personer födda i Afrika som var företagare i bolagsformen aktiebolag ett visst år hade 14,6 procent upphört med sitt företagande nästkommande år.

Medan andelen personer som startade aktiebolag var högst i den inrikes födda befolkningen var andelen personer som startade enskild näringsverksamhet högst bland utrikes födda från Asien. Det är noterbart att utrikes födda är mer benägna att starta företag i bolagsformen enskild näringsverksamhet än i bolagsformen aktiebolag. Olika bolagsformer har olika regelverk och ställer olika krav på tillgång till finansiellt kapital. För den som vill starta ett aktiebolag krävs ett aktiekapital. Kravet på hur stort detta ska vara har varierat över tid.⁷ För den som vill bedriva enskild näringsverksamhet finns inte något sådant krav. Utrikes

7. Fram till 2010 uppgick kravet på aktiekapital till 100 000 kronor för den som ville starta ett aktiebolag. Därefter sänktes gränsen till 50 000 kronor. Från år 2020 uppgår kravet på aktiekapital till 25 000 kronor i ett aktiebolag.

födda är således mer benägna att ha bolagsformen enskild näringsverksamhet där kraven på tillgång till finansiellt kapital är lägre.⁸

Slutligen kan även konstateras att det finns skillnader mellan grupperna beträffande andelen som upphör att vara företagare. Utflödet från företagande var högre bland utrikes födda med ursprung i Afrika eller Asien än bland inrikes födda, oavsett om de hade ett aktiebolag eller en enskild näringsverksamhet.

Tabell 1. In- och utflöde till och från företagande bland utrikes födda med ursprung i Afrika och Asien samt inrikes födda (procent) i åldern 20–55 år i aktiebolag och enskild näringsverksamhet under perioden 2012–21.

	Afrika	Asien	Sverige
<i>Inflöde¹</i>			
Aktiebolag	0,1	0,3	0,5
Enskild näringsverksamhet	0,4	0,9	0,6
<i>Utflöde²</i>			
Aktiebolag	14,6	13,4	9,5
Enskild näringsverksamhet	18,2	15,9	14,4

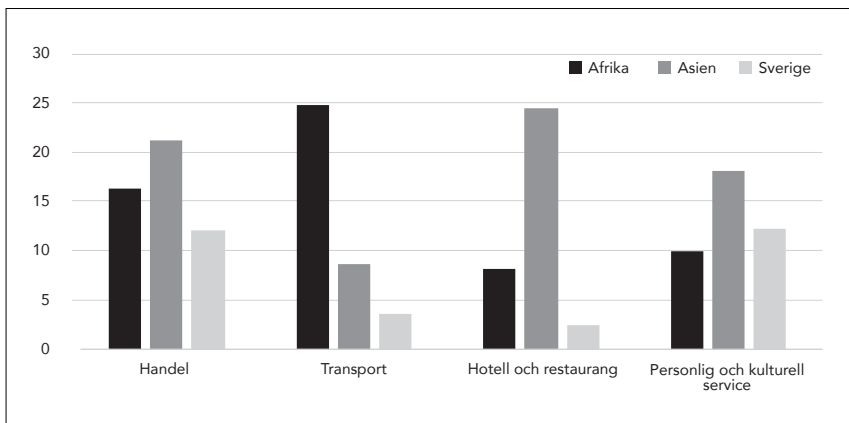
1) Siffrorna mäter andelen (procent) som går från att inte vara företagare till att vara företagare mellan två år.

2) Siffrorna mäter andelen (procent) som går från att vara företagare till att inte vara företagare mellan två år.

Källa: Hammarstedt och Skedinger (2025).

Inom vilka branscher företagare från Asien och Afrika samt inrikes födda företagare är aktiva presenteras i figur 2. Siffrorna avser personer i åldrarna 20–55 år under perioden 2012–21. I likhet med vad som framkommit i exempelvis Andersson och Hammarstedt (2011) och Aldén och Hammarstedt (2017) visar figuren att en stor del av företagarna med bakgrund i Afrika eller Asien är aktiva i någon av sektorerna handel, transport, hotell och restaurang eller service. Närmare 25 procent av de aktiva företagarna med ursprung i Afrika var aktiva i transportsektorn under perioden medan närmare 25 procent av de aktiva företagarna med ursprung i Asien var aktiva i hotell- och restaurangsektorn. Vidare är omkring 21 procent av företagarna med ursprung i Asien aktiva inom handelssektorn medan drygt 16 procent av företagarna med ursprung i Afrika är aktiva inom denna sektor.

8. För ytterligare diskussion om i vilken utsträckning utrikes och inrikes födda driver företag i olika bolagsformer hänvisas till Hammarstedt och Skedinger (2024).

Figur 2. Andelen utrikes och inrikes födda företagare (procent) aktiva i handels- och servicesektorn (20–55 år) under åren 2012–21.

Anm.: Branscherna är indelade efter Statistiska centralbyråns SNI-kod (SNI 2007).

Källa: Hammarstedt och Skedinger (2025).

Det finns alltså en rad noterbara skillnader mellan inrikes och utrikes födda från länder utanför Europa som startar och driver företag. Detta gäller såväl hur stor andel som driver företag, som in- och utflödet till och från företagande. Skillnader mellan grupperna finns också gällande i vilka branscher man startar och driver sina företag. Med detta konstaterat ska vi flytta fokus och studera skillnader mellan grupperna beträffande möjligheterna till finansiering och tillgång till finansiellt kapital.

6.3 Två svenska enkätstudier kring finansiering av utrikes föddas företagande

Hur finansierar utrikes födda i handels- och servicesektorn sitt företagande?

Den första studien som presenteras är en enkät vilken skickades ut till utrikes födda företagare i åldersintervallet 20–64 år som var aktiva inom handels- och servicesektorn år 2013.⁹ Individer som drev sina företag i bolagsformen enskild näringsverksamhet, och hade detta som sin huvudsakliga sysselsättning, fick svara på enkäten.¹⁰ De utrikes födda företagarna och en kontrollgrupp av inrikes födda företagare fick frågor om vilka problem de upplevt i sina verksamheter under den senaste treårsperioden, vilka problem de mötte i dagsläget och vilka

9. Resultaten finns publicerade i Aldén och Hammarstedt (2014; 2016).

10. Urvalet av branscher gjordes i samråd med Statistiska centralbyrån.

problem de förväntade sig möta under de kommande tre åren. Utöver detta tillfrågades företagarna om huruvida de ansökt om lån från en bank under perioden 2011–13, om lånet blivit beviljat eller ej, samt vilken ränta de fått betala på lånet under förutsättning att lånet beviljats. Resultaten från enkätundersökningen kombinerades sedan med registerdata från Statistiska centralbyrån innehållande information om olika bakgrundsegenskaper hos såväl företagarna som företagen.

De företagare som kontaktades var slumpmässigt utvalda. Urvalet bestod av utrikes födda personer och en kontrollgrupp med inrikes födda som var aktiva som företagare med aktiv näringsverksamhet inom handels- och tjänstesektorn i Sverige. För att kunna ingå i undersökningen skulle personerna ha varit aktiva som företagare (som huvudsaklig sysselsättning) år 2011 och fortfarande vara aktiva som företagare vid undersökningstidpunkten år 2013. Totalt kontaktades 7 915 personer, varav 6 445 var utrikes födda och 1 470 var inrikes födda.

Personerna i undersökningen tillfrågades om när de startat sina företag och i vilken utsträckning de upplevde att faktorer som tillgång till finansiellt kapital, lagar och förordningar, tillgång till arbetskraft, diskriminering från kunder, diskriminering från leverantörer och diskriminering från banker utgjort ett problem i deras verksamhet. I enkäten ombads företagarna rangordna problemets svårighetsgrad på nivåerna ”Mycket stort problem”, ”Ganska stort problem”, ”Mindre problem” och ”Inget problem alls”.

Vidare tillfrågades företagarna huruvida de ansökt om ett banklån till sina företag under perioden 2011–13 och om lånet blivit beviljat eller ej. Dessutom frågades om vilken ränta de fått betala på lånet under förutsättning att lånet blivit beviljat. Totalt svarade 2 170 av de utrikes födda företagarna (34 procent) och 671 av de inrikes födda företagarna (46 procent) på enkäten. Bland de som svarade på enkäten gav 1 564 av de utrikes födda och 567 av de inrikes födda företagarna fullständiga svar. Vidare saknades information från registerdata för vissa av individerna vilket gör att det slutliga urvalet utgjordes av 1 322 utrikes födda och 512 inrikes födda företagare. Av de utrikes födda företagarna var 659 födda i länder utanför Europa och 663 födda i Europa.

Tabell 2 visar andelen som svarat att de upplever att en aktuell fråga är ett ”Mycket stort problem” eller ett ”Ganska stort problem”. Här kan vi särskilt notera att bland företagare födda utanför Europa upplevde 36 procent att tillgång till finansiellt kapital var ett problem. Bland företagare födda i Europa var andelen som upplevde tillgång till finansiellt kapital som ett problem 28 procent.

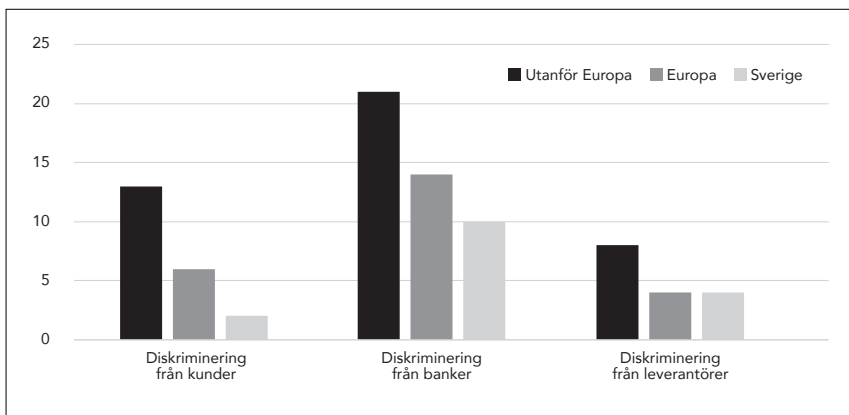
Andelen inrikes födda företagare som upplevde att tillgång till finansiellt kapital var ett problem uppgick till 20 procent.

Tabell 2. Andel företagare i olika grupper som upplevde olika problem i sina verksamheter vid undersökningstillfället (september–november 2013).

Andel (procent) som anser att följande är ett problem i dagsläget ¹⁾	Födda i länder utanför Europa	Födda i Europa (utanför Sverige)	Födda i Sverige
Tillgång till finansiellt kapital	36***	28***	20
Lagar och regler	32	26	28
Arbetsgivaravgifter	44***	31***	23
Tillgång till arbetskraft	24***	18***	11
Antal	659	663	512

¹⁾Anger den andel som uppgett att detta är ett "Mycket stort problem" eller "Ganska stort problem". ***, **) och *) indikerar att skillnaden jämfört med företagare födda i Sverige är statistiskt signifikant på 1-procentsnivån, 5-procentsnivån respektive 10-procentsnivån.

Källa: Aldén och Hammarstedt (2014).

Figur 3. Andel företagare födda utanför Europa, i Europa samt inrikes födda (procent) företagare som upplever diskriminering från kunder, banker och leverantörer.

Anm.: Staplarna visar andelarna som svarat att diskriminering är ett "Mycket stort problem" eller ett "Ganska stort problem". Gruppen födda utanför Europa utgjordes av 659 individer. Gruppen födda i Europa utgjordes av 663 individer. Gruppen födda i Sverige utgjordes av 512 individer. Skillnaderna mellan företagare födda i Sverige och företagare födda utanför Europa är i samtliga fall statistiskt signifikanta på enprocentsnivån. Skillnaderna mellan företagare födda i Sverige och företagare födda i Europa är statistiskt signifikanta på enprocentsnivån med undantag för upplevd diskriminering från banker. I detta fall finns inga statistiskt signifikanta skillnader.

Källa: Aldén och Hammarstedt (2014).

En relativt stor andel av företagarna med utomeuropeisk bakgrund svarade även att de upplever diskriminering från kunder, leverantörer och banker som ett problem. Av figur 3 framkommer att bland företagare födda utanför Europa svarade 13 procent att de upplever diskriminering från kunder som ett problem. Motsvarande andel bland inrikes födda företagare var enbart två procent. När det gäller diskriminering från banker svarade 21 procent av företagarna från länder utanför Europa att de upplever detta som ett problem medan tio procent av de inrikes födda företagarna gör det.

Av tabell 3 framgår andelen företagare som ansökt om banklån och andelen som fått avslag på låneansökningar. Bland företagare födda utanför Europa ansökte 26 procent om banklån någon gång under perioden 2011–13. Bland företagare födda i Sverige ansökte 15 procent om banklån någon under denna period. Motsvarande andel bland de födda i Europa var 22 procent.

Vidare framkommer att företagare födda utanför Sverige löper större risk än inrikes födda företagare att få avslag på låneansökningar. Bland företagare födda i länder utanför Europa var andelen under perioden som fick avslag på lånet 53 procent. Bland företagare födda i länder i Europa fick 40 procent avslag på sina låneansökningar medan enbart 25 procent av de inrikes födda företagarna fick avslag på sina låneansökningar.

Tabell 3. Andel företagare som ansökt om lån i en bank, andel företagare som fått avslag på ansökan om lån i en bank och genomsnittlig ränta på beviljade lån under perioden 2011–13.

	Födda i länder utanför Europa	Födda i Europa (utanför Sverige)	Födda i Sverige
Andel som ansökt om banklån (procent)	26***	22***	15
Andel som fått avslag på låneansökan ¹⁾ (procent)	53***	40**	25
Genomsnittlig ränta på beviljade lån ²⁾ (procent)	6,7***	5,8	5,2
Antal individer	659	663	512

1) Denna beräknas för de företagare som ansökt om lån. Totalt ansökte 389 av företagarna om lån under perioden 2011–13. Av dessa var 75 födda i Sverige, 143 i Europa (utanför Sverige) och 171 i länder utanför Europa.

2) Räntan beräknas för de företagare som fått ett lån beviljat. Totalt fick 207 företagare ett lån beviljat under perioden 2011–13. Av dessa var 51 födda i Sverige, 80 i Europa (utanför Sverige) och 76 var födda i länder utanför Europa. ***, **) och *) indikerar att skillnaden jämfört med företagare födda i Sverige är statistiskt signifikant på enprocentsnivån, femprocentsnivån respektive tioprocentsnivån.

Källa: Aldén och Hammarstedt (2014).

Att en större andel utrikes födda företagare än inrikes födda företagare ansöker om banklån och löper större risk att få avslag på sina låneansökningar är i linje med vad som framkommit i tabell 2 som visar att utrikes födda företagare i större utsträckning än inrikes födda företagare upplever tillgång till finansiellt kapital som ett problem.

Slutligen framkommer av tabell 3 att företagare med ursprung i länder utanför Europa även får betala högst ränta på beviljade banklån. Företagare från länder utanför Europa betalade i genomsnitt 6,7 procent i ränta på sina beviljade banklån medan företagare från länder i Europa i genomsnitt betalade 5,8 procent i ränta. Bland inrikes födda företagare uppgick räntan i genomsnitt till 5,2 procent.

Tabell 4. Linjära sannolikhetsmodeller av sannolikheten att ansöka om lån och sannolikheten att få avslag på en låneansökan under perioden 2011–13. OLS-regressioner av ränta på beviljade lån under samma tidsperiod (standardfel inom parentes).

Födelseregion ²⁾	Skillnad i sannolikhet att ansöka om lån (procentenheter) ³⁾	Skillnad i sannolikhet att få avslag på låneansökan (procentenheter) ⁴⁾	Skillnad i ränta på beviljade lån (procentenheter) ⁵⁾
Födda i länder utanför Europa	6,33** (2,71)	20,2** (8,46)	1,20** (0,52)
Födda i Europa (utanför Sverige)	4,68* (2,39)	9,97 (7,26)	0,34 (0,37)
Antal observationer	1 834	389	207
R ²	0,103	0,138	0,212

Anm.: Samtliga specifikationer kontrollerar för företagarnas kön, ålder, utbildningsnivå, arbetsinkomst, kapitalinkomst och bostadsort år 2011. Vidare ingår kontroller för företagets ålder, nettoomsättning, rörelseresultat och antalet anställda i företaget år 2011. Slutligen kontrolleras för vilken bransch inom handels- och servicenäringen företaget är aktivt. De sex olika branscherna är 1) handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar, 2) parti- och provisionshandel med motorfordon, 3) detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar, 4) transport och magasinering, 5) hotell- och restaurangverksamhet samt 6) personliga tjänster och annan serviceverksamhet.

1) Företagare födda i Sverige är jämförelsegrupp.

2) I skattningen ingår samtliga företagare.

3) I skattningen ingår de företagare som ansökt om ett lån under perioden 2011–13.

4) I skattningen ingår de företagare som fått ett lån beviljat under perioden 2011–13.

***, **) och *) indikerar att skillnaden jämfört med företagare födda i Sverige är statistiskt signifikant på enprocentsnivån, femprocentsnivån respektive tioprocentnivån.

Källa: Aldén och Hammarstedt (2014).

I tabell 4 fördjupas analysen med hjälp av ett antal regressioner. I dessa kontrollerar vi bland annat för det faktum att företag som drivs av personer med olika ursprung skiljer sig åt exempelvis beträffande storlek och rörelseresultat. Vidare kontrollerar vi för att de personer som driver företagen skiljer sig åt beträffande olika demografiska och socioekonomiska faktorer.

Skillnaden i sannolikheten att ansöka om lån och sannolikheten att få avslag på en låneansökan mellan olika grupper skattades med hjälp av linjära sannolikhetsmodeller vilka inkluderar kontroller för företagarnas individuella bakgrundsegenskaper, såsom kön, ålder, utbildningsnivå samt arbets- och kapitalinkomster. Kontroller inkluderas även för företagens ålder, nettoomsättning, rörelseresultat och antal anställda. Slutligen skattas även en OLS-regression i syfte att belysa huruvida olika grupper får betala olika ränta på beviljade banklån. Även i denna inkluderar kontroller för nämnda bakgrundsegenskaper hos företagen och företagarna.

Resultaten i tabell 4 visar att sannolikheten att ansöka om banklån under perioden 2011–13 var drygt sex procentenheter högre bland företagare födda utanför Europa än bland inrikes födda företagare. Detta kan jämföras med skillnaden på elva procentenheter som framkom i tabell 3. Skillnaderna i sannolikheten att ansöka om ett banklån mellan företagare födda utanför Europa och företagare födda i Sverige minskar således när vi kontrollerar för skillnader i olika egenskaper hos individerna och deras företag. Olika bakgrundskaraktäristika hos företagarna och företagen förklarar alltså till viss del de skillnader mellan grupperna som observerats. För företagare födda i Europa var sannolikheten att ansöka om banklån cirka fem procentenheter högre än bland inrikes födda företagare. Även här minskar skillnaden mellan grupperna då vi kontrollerar för egenskaper hos individerna och deras företag.

Sannolikheten att få avslag på en låneansökan var drygt 20 procentenheter högre bland företagare födda utanför Europa än för inrikes födda företagare då vi kontrollerar för nämnda bakgrundsegenskaper hos individerna och deras företag. I tabell 3 framkommer att skillnaden i sannolikheten att få ett avslag på en låneansökan mellan företagare födda i länder utanför Europa och företagare födda i Sverige var 28 procentenheter. Således förklaras delar av denna skillnad av bakgrundsegenskaper hos företagarna och deras företag. En väsentlig och statistiskt signifikant skillnad i sannolikheten att få avslag på en låneansökan kvarstår dock även efter att vi kontrollerat för dessa skillnader.

Företagare födda utanför Europa betalar också högre ränta på beviljade banklån än företagare födda i Sverige. Skillnaden uppgår till 1,2 procentenheter och är

statistiskt signifikant. Tabell 3 visar på en skillnad i ränta på 1,5 procentenheter mellan företagare födda i Sverige och företagare födda i utomeuropeiska länder. Även här minskar skillnaden således något när vi kontrollerar för egenskaper hos individerna och företagen.

Inga statistiskt signifikanta skillnader mellan företagare födda i Europa (utanför Sverige) och inrikes födda företagare framkommer beträffande sannolikheten att få avslag på en låneansökan. Inte heller framkommer några skillnader mellan dessa grupper beträffande den ränta de betalar på beviljade lån.

6.4 Hur finansierar utrikes födda kvinnor sitt företagande?

Dessa resultat baseras på en enkätstudie som genomfördes 2017.¹¹ Enkäten skickades ut till 7 355 kvinnor i åldersintervallet 20–64 år som var aktiva som företagare i bolagsformen enskild näringsverksamhet år 2015. Av de tillfrågade var 3 364 födda i länder i Mellanöstern och 291 var födda i länder i Afrika. 3 700 av de kontaktade företagarna var födda i Sverige. Undersökningen baserades på samtliga kvinnliga företagare från länder i Mellanöstern och Afrika som drev sina företag i bolagsformen enskild näringsverksamhet oberoende av bransch, medan den inrikes födda kontrollgruppen togs fram med hjälp av ett slumpmässigt urval. Totalt svarade 420 av kvinnorna födda i Mellanöstern, 37 av kvinnorna födda i Afrika och 1 389 av de inrikes födda kvinnorna på enkäten. Antalet personer som svarade fullständigt på enkätfrågorna uppgick till 314 bland de utrikes födda kvinnorna och till 1 128 bland de inrikes födda kvinnorna. De individer som svarade fullständigt på enkätfrågorna ingår i analysen.

Liksom i den tidigare enkäten ombads de tillfrågade företagarna rangordna svårighetsgraden på olika problem de möter i sina verksamheter på nivåerna "Mycket stort problem", "Ganska stort problem", "Mindre problem" och "Inget problem alls". Vidare fick företagarna frågor om vilka finansieringskällor de använt sig av vid starten av sitt företag. Till enkätsvaren länkades sedan information från Statistiska centralbyråns registerdata. Från registerdata erhöles information om exempelvis företagarnas ålder, utbildningsnivå och familjesituation. Tabell 5 presenterar svaren på frågorna om vilka problem och hinder som kvinnorna upplever i sitt företagande. Av tabellen framgår att tillgång till finansiellt kapital upplevs som ett problem bland drygt 25 procent av de utrikes födda kvinnliga företagarna. Bland de inrikes födda kvinnorna uppgår motsvarande

11. Resultaten finns publicerade i Aldén och Hammarstedt (2020).

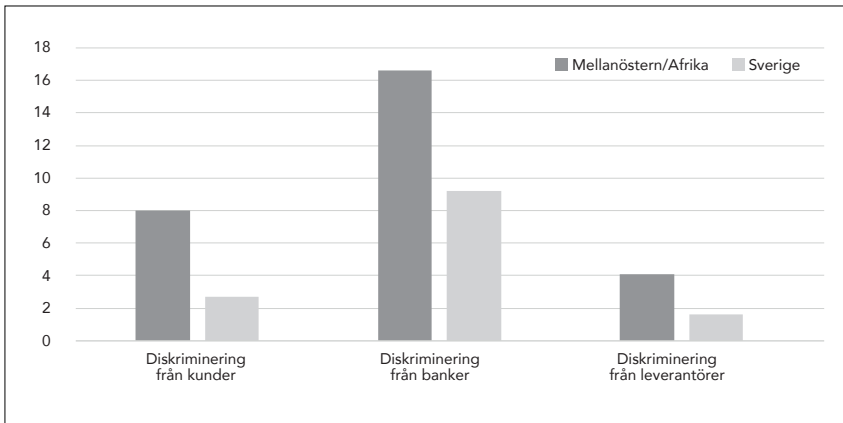
andel till strax över 21 procent. Skillnaden mellan grupperna är inte statistiskt signifikant.

Tabell 5. Problem och hinder som kvinnliga företagare från Mellanöstern och Afrika samt inrikes födda kvinnliga företagare upplever att de möter i sina verksamheter

Andel (procent) som anser att följande är ett problem i dagsläget ¹⁾	Födda i Mellanöstern/Afrika	Födda i Sverige
Tillgång till finansiellt kapital	25,5	21,4
Lagar och regler	23,2	26,0
Arbetsgivaravgifter	35,0***	20,0
Tillgång till arbetskraft	21,3***	9,8
Antal	314	1 128

1) Anger den andel som uppgivit att detta är ett "Mycket stort problem" eller "Ganska stort problem". ***, **) och *) indikerar att skillnaden jämfört med kvinnliga företagare födda i Sverige är statistiskt signifikant på enprocentsnivån, femprocentsnivån respektive tioprocentsnivån.

Källa: Aldén och Hammarstedt (2020).

Figur 4. Andel kvinnliga företagare födda i Mellanöstern och Afrika samt inrikes födda (procent) kvinnliga företagare som upplever diskriminering från kunder, banker och leverantörer

Anm.: Staplarna visar andelarna som svarat att diskriminering är ett "Mycket stort problem" eller ett "Ganska stort problem". Gruppen födda i Mellanöstern/Afrika utgjordes av 314 individer. Gruppen födda i Sverige utgjordes av 1 128 individer. Samtliga skillnader mellan grupperna är statistiskt signifikanta på enprocentsnivån.

Källa: Aldén och Hammarstedt (2020).

I figur 4 presenteras andelen av de kvinnliga företagarna som svarat att de upplever att de diskrimineras av kunder, banker och leverantörer. Av de kvinnliga företagarna från Mellanöstern eller Afrika upplever åtta procent att de diskrimineras av kunder, närmare 17 procent uppger att de diskrimineras av banker och drygt fyra procent att de diskrimineras av leverantörer. Motsvarande andelar för de inrikes födda kvinnorna är i samtliga fall lägre och uppgår till knappt tre procent, drygt nio procent samt strax under två procent. I samtliga fall är skillnaderna mellan de två grupperna statistiskt signifikanta.

Det bör särskilt påpekas att vi inte i någon av de enkäter vi presenterat studerat om diskriminering faktiskt förekommer, vi har enbart frågat om i vilken utsträckning företagarna upplever att de diskrimineras på olika områden. Resultaten från båda enkäterna pekar i samma riktning. Utrikes födda företagare med ursprung i länder utanför Europa svarar i högre grad än företagare födda i Europa och inrikes födda företagare att de upplever att diskriminering från kunder, banker och leverantörer är ett problem i deras verksamheter.

Slutligen presenterar tabell 6 uppgifter över hur kvinnliga företagare finansierat starten av sina företag. Siffrorna i tabellen anger den huvudsakliga finansieringskällan de svarat att de använt sig av vid företagsstarten. Här framkommer skillnader mellan företagare födda i Sverige och utrikes födda företagare. Kvinnliga företagare födda i Sverige använde ofta eget sparande som finansieringskälla vid starten av företaget. Bland kvinnliga företagare med ursprung i Mellanöstern eller Afrika ser situationen annorlunda ut. För dessa var familj och släktingar viktiga för tillgång till finansiellt kapital vid företagsstarten. Bland kvinnliga företagare med ursprung i Mellanöstern eller Afrika hade strax över 27 procent använt eget sparande för att finansiera starten av sitt företag. Motsvarande andel bland kvinnliga företagare födda i Sverige var något mer än 42 procent. Andelen av företagarna som använt sig av lån från familj och släktingar vid företagsstarten uppgick till knappt 34 procent bland kvinnor som var födda i Mellanöstern eller Afrika medan knappt tio procent av de inrikes födda kvinnorna använt sig av lån från familj eller släktingar för att finansiera sitt nyföretagande.

Att familj och släktingar är en viktig källa för finansiering av företagare födda i länder utanför Europa framgår också av annan forskning. En studie Aldén m.fl. (2022) fokuserar på utrikes födda som drivit företag i Sverige längre tid än tio år. I denna framkommer att cirka 22 procent av företagarna med utomeuropeisk bakgrund använt sig av lån från släktingar för att finansiera sitt företagande. Motsvarande andel bland inrikes födda företagare var strax under

fem procent. I studien av Aldén m.fl. (2022) framkommer även att närmare 17 procent av företagarna med utomeuropeisk bakgrund använt sig av lån från vänner som finansieringskälla. Bland inrikes födda företagare var denna andel under två procent.

Skillnaderna mellan grupperna var små beträffande övriga finansieringskällor. Särskilt värda att notera är de små skillnaderna mellan kvinnliga företagare födda i Mellanöstern/Afrika och Sverige beträffande andelen som finansierar sitt företagande med hjälp av banklån. Medan drygt nio procent av de kvinnliga företagarna födda i Mellanöstern eller Afrika finansierade sitt nyföretagande via banklån, gjorde knappt elva procent av de inrikes födda företagarna det. Observera här att siffrorna inte säger något om hur stor andel av de kvinnliga företagarna som ansökt om banklån. Man bör komma ihåg att de resultat vi presenterar visar att de kvinnliga företagarna från Mellanöstern och Afrika i avsevärt större utsträckning än inrikes födda företagare upplever att de är diskriminerade av banker. Vidare visar den första enkäten att andelen företagare som ansöker om banklån är högre bland utrikes födda än bland inrikes födda företagare. Således är det rimligt att anta att andelen som ansökt om banklån och fått avslag är högre bland kvinnliga företagare från Mellanöstern eller Afrika än bland kvinnliga företagare födda i Sverige.

Tabell 6. Finansieringskällor för kvinnliga företagare från Mellanöstern och Afrika (procent) samt inrikes födda kvinnliga företagare

	Mellanöstern/Afrika	Sverige
Sparande	27,1***	42,3
Banklån	9,2	10,9
Starta eget-bidrag	15,3	17,0
Lån från familj/släktingar	33,8***	9,6
Gåvor/arv	6,1	8,2
Annat	8,5*	12,0
Antal	314	1 128

***, **) och *) indikerar att skillnaden jämfört med kvinnliga företagare födda i Sverige är statistiskt signifikant på enprocentsnivån, femprocentsnivån respektive tioprocentsnivån.

Källa: Aldén och Hammarstedt (2020).

6.5 Slutdiskussion

Forskningsresultat från Sverige såväl som andra länder visar att möjligheterna till finansiering skiljer sig åt för utrikes och inrikes födda personer som startar och driver eget företag. Studier från USA visar att utrikes födda företagare löper högre risk än inrikes födda företagare att få avslag när de ansöker om banklån och dessutom får betala högre ränta på de lån de får beviljade.

Resultaten från de svenska enkätstudierna som presenterats pekar i samma riktning. Företagare med bakgrund utanför Europa (ofta med bakgrund i Mellanöstern eller Afrika) rapporterar i enkäter att de upplever brist på tillgång till finansiellt kapital som ett problem i sina verksamheter. Vidare visar svaren från enkätstudierna att de löper högre risk än inrikes födda företagare att få avslag när de ansöker om lån i bank. I de fall deras låneansökan beviljas får de dessutom betala högre ränta på lånen än inrikes födda företagare.

Även om studiernas upplägg inte gör det möjligt att med säkerhet fastslå att diskriminering av utrikes födda företagare förekommer på kreditmarknaden i Sverige är det ett faktum att företagare med utomeuropeisk bakgrund oftare än andra rapporterar att de upplever sig diskriminerade av banker.

Skillnader i tillgång till finansiellt kapital påverkar möjligheterna att lyckas som företagare i ett längre perspektiv. Vi har kunnat konstatera att utflödet från företagande är högre bland utrikes födda från länder i Afrika och Asien är bland inrikes födda. En tänkbar förklaring till detta är skillnader i tillgång till finansiellt kapital. Det är också värt att påpeka att i en studie av Aldén m.fl. (2022) framkommer att det finns skillnader i kapitalinkomst mellan personer med ursprung i länder utanför Europa och personer födda i Sverige som drivit företag tio år eller längre. De lägre kapitalinkomsterna bland företagare födda i länder utanför Europa, som varit aktiva under lång tid, återspeglar även det faktum att det finns skillnader i tillgång till finansiellt kapital mellan företagare födda i Sverige och företagare födda i länder utanför Europa.

Att utrikes födda företagare från länder utanför Europa upplever brist på finansiellt kapital som ett problem i sina verksamheter, samt det faktum att de oftare än företagare födda i Sverige löper risk att få avslag på banklån, gör dem beroende av andra finansieringskällor. Här visar forskningsresultaten att lån från familj och vänner utgör en viktig källa till finansiering för utrikes födda från länder utanför Europa som vill starta och driva eget företag.

Det kan således konstateras att utrikes födda företagare och företagare födda i Sverige i hög grad använder sig av olika finansieringskällor vid start och drift av

företag. Medan inrikes födda har större möjlighet att låna i bank, och kan förlita sig på eget sparande, utgör familj och vänner viktiga finansieringskällor framför allt för företagare med bakgrund utanför Europa. Att familjens resurser har betydelse för möjligheterna till ett framgångsrikt företagande bland utrikes födda understryks också i en studie av Bird och Wennberg (2016).

Utrikes födda företagare är alltså i högre grad än inrikes födda företagare beroende av informella nätverk och kontakter för att få tillgång till finansiering av sina verksamheter. I exempelvis Andersson och Hammarstedt (2015), Andersson (2021) och Andersson m.fl. (2021) framkommer att tillgången till olika nätverk således skiljer sig åt mellan olika grupper av utrikes födda företagare. Dessutom framkommer att nätverk bestående av företagare från det egna ursprungslandet påverkar möjligheterna att lyckas som företagare i Sverige.

Det ska understrykas att resultaten i de enkätstudier vi presenterat inte är dagsaktuella. Vidare är enkäterna enbart riktade till företagare som är aktiva i bodelagsformen enskild näringsverksamhet. Trots detta är det rimligt att tro att de presenterade resultaten i hög grad belyser villkoren som utrikes födda företagare möter när de söker efter finansiering till sina verksamheter.

Det kan spekuleras i orsakerna till den presenterade situationen. Utrikes födda har ofta lägre inkomster och mindre ekonomiska tillgångar än inrikes födda vilket försvårar deras möjligheter till banklån. Det är också sannolikt att bristande kunskaper och avsaknad av tillgång till relevant information om banktjänster och liknande försvårar för utrikes födda som söker efter finansiellt kapital. Avsaknad av kontakter och nätverk försvårar sannolikt också för utrikes födda företagare att erhålla finansiering. Slutligen är det sannolikt att situationen åtminstone till viss del förklaras av diskriminering.

Effektiva åtgärder för att förbättra tillgången till finansiellt kapital för utrikes födda företagare är önskvärda. Vilka åtgärder som är lämpliga hänger i hög grad samman med företagarnas individuella situation. Det är ett faktum att utrikes födda oftare än inrikes födda personer startar företag därför att alternativen på arbetsmarknaden är dåliga.¹² Det är rimligt att anta att företag som startas till följd av brist på andra möjligheter i allmänhet grundar sig på sämre affärsidéer och därmed även har sämre möjligheter att erhålla finansiering än andra företag. Detta kan vara en orsak till att utrikes födda företagare rapporterar sämre

12. Detta diskuteras i Hammarstedt (2001; 2006).

finansieringsmöjligheter än inrikes födda företagare. I de fall affärsidén brister och företagsstarten har sin grund i brist på andra möjligheter är det rimligare att ifrågasätta huruvida företaget ska startas snarare än att diskutera hur möjligheterna till finansiering ska förbättras.

I andra situationer har riktade insatser till utrikes födda potential att förbättra situationen. Om utrikes födda företagare har svårigheter att erhålla finansiering, till följd av bristande kontaktnät och dåliga kunskaper om svenska banker och finansiella institutioner, skulle detta åtminstone delvis kunna avhjälpas genom insatser som anpassad bankrådgivning och utbildning av bankpersonal. Diskussionen om detta är långt ifrån ny, behovet av utbildningar och mångfaldsplaner i den finansiella sektorn har diskuterats i rapporter och utredningar sedan lång tid tillbaka.¹³ Idag finns också i allmänhet ambitiösa dokument och mångfaldsplaner hos seriösa aktörer i den finansiella sektorn. Att utrikes födda företagare trots allt fortfarande möter hinder när de söker finansiering gör dock att frågan alltjämt är aktuell.

I de fall där utrikes födda företagares svårigheter att erhålla finansiering förklaras av diskriminering finns en omfattande lagstiftning på plats för att hantera situationen. Erfarenheter visar dock att det är svårt att hitta effektiva åtgärder mot diskriminering. Det kan konstateras att ett antal forskningsstudier visar att omfattningen på diskrimineringen mot utrikes födda i Sverige varit i stort sett oförändrad under de senaste årtiondena.¹⁴

Vid sidan av nämnda insatser borde även statliga finansieringsinstitut kunna spela en aktiv roll för att förbättra utrikes födda företagares möjligheter till finansiering av sina verksamheter. Inte minst bör statliga finansieringsinstitut vara lämpliga att bedöma potentialen hos utrikes födda företagare och fungera som finansieringskälla i de fall företagare med goda idéer av olika skäl har svårigheter att erhålla finansiering hos privata aktörer.

Att situationen förändras och att möjligheterna för utrikes födda företagare att få finansiering till goda affärsidéer är dock centralt. Förutom att utrikes födda företagare kan förse kunder med efterfrågade varor och tjänster har ett framgångsrikt företagande bland utrikes födda potential att förbättra integrationen på arbetsmarknaden då företagare med bakgrund utanför Sverige skapar sysselsättning både för sig själva och för andra utrikes födda.

13. Behovet av sådana insatser tas upp i bland annat SOU 1999:49.

14. Se Ahmed och Hammarstedt (2022).

Referenser

- Ahmed, A. och Hammarstedt, M. (2022) "Utrikes födda fortsätter att diskrimineras", *Aftonbladet*, 2022-03-20.
- Aldén, L. och Hammarstedt, M. (2014), "Diskriminering på kreditmarknaden? En enkätundersökning bland utrikes födda egenföretagare", *Ekonomisk Debatt*, 42, 50–59.
- Aldén, L. och Hammarstedt, M. (2016), "Discrimination in the credit market? Access to financial capital among self-employed immigrants", *Kyklos*, 69, 3–31.
- Aldén, L. och Hammarstedt, M. (2017), "Egenföretagande bland utrikes födda. En översikt av utvecklingen under 2000-talet", *Arbetsmarknadsekonomiska rådet – Underlagsrapport*, 1/2017.
- Aldén, L. och Hammarstedt, M. (2020), "Utrikes födda kvinnors erfarenheter av att driva företag – resultat från en enkätundersökning", *Ekonomisk Debatt*, 48, 24–31.
- Aldén, L., Bastani, S., Hammarstedt, M. och Miao, C. (2022), "Immigrant-native differences in long-term self-employment", *Small Business Economics*, 58, 1661–1697.
- Andersson, H. (2021), "Ethnic enclaves, self-employment, and the economic performance of refugees: Evidence from a Swedish dispersal policy", *International Migration Review*, 55, 58–83.
- Andersson, L. och Hammarstedt, M. (2011), "Invandrades egenföretagande – trender, branscher, storlek och resultat", *Ekonomisk Debatt*, 39, 2, 31–39.
- Andersson, L. och Hammarstedt, M. (2015), "Ethnic enclaves, networks and self-employment among Middle Eastern immigrants in Sweden", *International Migration*, 53, 27–40.
- Andersson, M., Larsson, J.P. och Öner, Ö. (2021), "Ethnic enclaves and self-employment among Middle Eastern immigrants: ethnic capital or enclave size?", *Regional Studies*, 55, 590–604.
- Asiedu, E., Freeman, J.A. och Nti-Addae, A. (2012), "Access to credit by small businesses: How relevant are race, ethnicity, and gender?", *American Economic Review*, 102, 532–537.
- Bird, M. och Wennberg, K. (2016), "Why family matters: The impact of family resources on immigrant entrepreneurs' exit from self-employment", *Journal of Business Venturing*, 31, 687–704.
- Blanchflower, D.G., Levine, P.B. och Zimmermann, D.J. (2003), "Discrimination in the small business credit market", *Review of Economics and Statistics*, 85, 930–943.
- Blanchflower, D.G. och Oswald, A. (1998), "What makes an entrepreneur?", *Journal of Labor Economics*, 16, 26–60.
- Borjas, G.J. (1986), "The self-employment experience of immigrants", *Journal of Human Resources*, 21, 487–506.
- Cavalluzzo, K.S. och Cavalluzzo, L.C. (1998), "Market structure and discrimination: The case of small businesses", *Journal of Money, Credit and Banking*, 30, 771–792.

- Clark, K. (2015), "Ethnic minority self-employment", *IZA World of Labor* 2015.
- Clark, K. och Drinkwater, S. (2000), "Pushed out or pulled In? Self-employment among ethnic minorities in England and Wales", *Labour Economics*, 7, 603–628.
- Clark, K., Drinkwater, S. och Robinson, C. (2017), "Self-employment among migrant groups: New evidence from England and Wales", *Small Business Economics*, 48, 1047–1069
- Constant, A. och Zimmermann, K.F. (2006), "The making of entrepreneurs in Germany: Are immigrants and natives alike?" *Small Business Economics*, 26, 279–300.
- Ek, S., Hammarstedt, M. och Skedinger, P. (2024), "Low-skilled jobs, language proficiency and job opportunities for refugees: An experimental study", *Scandinavian Journal of Economics*, 126, 355–386.
- Fairlie, R.W. (1999), "The absence of the African-American owned businesses: An analysis of the dynamics of self-employment", *Journal of Labor Economics*, 17, 80–108.
- Fairlie, R.W. och Meyer, B.D. (1996), "Ethnic and racial self-employment differences and possible explanations", *Journal of Human Resources*, 31, 757–793.
- Fairlie, R.W. och Robb, A.M. (2007), "Why are black-owned businesses less successful than white-owned businesses? The role of families, inheritances, and business human capital", *Journal of Labor Economics*, 25, 289–323.
- Hammarstedt, M. (2001), "Immigrant self-employment in Sweden – its variation and some possible determinants", *Entrepreneurship and Regional Development*, 13, 147–161.
- Hammarstedt, M. (2006), "The predicted earnings differential and immigrant self-employment in Sweden", *Applied Economics*, 38, 619–630.
- Hammarstedt, M. och Miao, C. (2020), "Self-employed immigrants and their employees: Evidence from Swedish employer-employee data", *Review of Economics of the Household*, 18, 35–68.
- Hammarstedt, M. & Skedinger, P. (2025) "Immigrant self-employment in turbulent times", *Small Business Economics*, 65, 1023–1046.
- Hout, M. och Rosen, H.S. (2000), "Self-employment, family background, and race", *Journal of Human Resources*, 35, 670–692.
- Robb, A.M. och Fairlie, R.W. (2009), "Determinants of business success: An examination of Asian-owned businesses in the US", *Journal of Population Economics*, 22, 253–266.
- SOU (1999), *Invandrare som företagare – För lika möjligheter och ökad tillväxt*, Statens offentliga utredningar 1999:49, Allmänna förlaget, Stockholm.
- Yuengert, A.M. (1995), "Testing hypotheses of immigrant self-employment", *Journal of Human Resources*, 30, 194–204.